

cul) participă cu un farmec calm — dar cu o surprinzătoare lipsă de umor și fantezie la jocul al cărui maestru de ceremonii este, iar partenera sa directă, Ileana Cernat (Martha) aduce o binevenită pată de lumină. În rolul „sceleratului” din melodramă, Dan Tufaru (Mauricio) joacă cu sinceritate disperarea „durului”, sugerind că situația limită a falimentului moral aparține cu adevărat realității, și prin aceasta el pare singurul personaj veridic într-o lume de muceva, singurul om într-o adunare de îngeri.

În rest, au punctat apariții de efect teatral îngrijit: Ion Vileu, Mihail Stan, Maria Georgescu-Pătrașcu, Irina Mazanitis-Fugaru, Luiza Derderian-Marcoci și George Bănică.

Copacii mor în picioare va fi probabil un spectacol de serie lungă pe scena de la Giulești. Rolurile dau actorilor satisfacții și actorii le transmit publicului, întrebarea rămâne ce dă această piesă unor spectatori ce caută la teatru și altceva decât o evaziune?

Mira Iosif

Ileana Cernat, Peter Paulhofer, Corado Negreanu și Marga Anghelescu în „Copacii mor în picioare”

Teatrul „Ion Creangă”

MOȘTENITORII

de I. D. Șerban

Eforturile Teatrului „Creangă” de a evada din amorteala cu care ne-a familiarizat în ultimul timp se pare că s-au canalizat într-o direcție tematică de bun augur: promovarea textelor inspirate din realitatea imediată a pionierilor și școlarilor.

Între aceste limite s-au încadrat, credem, și intențiile dramaturgului I. D. Șerban care a dorit, incontestabil, să aducă pe scenă ceea ce am putea numi preocupările politice ale pionierilor, angajarea lor în forme ingenioase de activitate productivă, de acomodare „în micro” cu problemele sociale ale maturilor. Faptul că în mai multe așezări rurale „organizațiile pionieresti” au depășit etapa „lotului școlar” (pe care se primeau primele noțiuni agro-zootehnice), că au luat ființă microcooperative agricole de producție menite să stimuleze inițiativa creatoare și spiritul gospodăresc al mezinilor, reprezintă azi o noutate de prima mână și o experiență pedagogică de mare eficiență.

Ceea ce credem că a ignorat autorul este, ca să spunem așa, faptul că subiectul ales nu era compatibil cu comedia de substanță

că în nici un caz nu se poate ride de acțiunea în sine cîtă vreme fenomenul nu a ajuns în faza de comedie. Or, acest adevăr estetic nu poate fi raportat la respectul nou adevăr al vieții pionieresti, care trebuie adus în scenă conform spiritului său: microceapurile nu reprezintă o formă de activitate total generalizată, nu au devenit niște bunuri ale trecutului, istoria lor abia se încheagă. Poate de aceea mijloacele comice ale lui I. D. Șerban au rămas tot timpul exterioare spectacolului propus. Tema și ideea (într-un ținut agrar, o ripă, degradată devine, prin munca entuziastă a copiilor, un pămînt cu productivitate sporită, o „ripă de aur”), impunea de la început un spor de interes. Dar intriga este cu totul ignorată în prima parte a spectacolului: ea se declanșează abia în partea a doua, cînd pionierii sînt derutați de posibilitatea de a pierde, de a li se retrage dreptul de a cultiva ripa, de a mai fi mici cooperatori. Acest inconvenient (suficient pentru a purta povara conflictului) ar fi putut structura un spectacol real, generator de umanism, un spectacol pentru copii. De altfel, ideea aceasta este și exprimată într-o replică, „Dacă ne luai ripa ne sărăcești cu totul”, ripa constituind o investiție afectivă, în spiritul idealului etic al societății noastre. Apellînd la un comic de limbaj, exterior mesajului, propriu mai mult spectacolelor de revistă („Nicu lui Cremene a tăiat porcu”. Și-a rupt piciorul. Porcu” — sau „ne prinde sca... sca... noaptea”, tehnică de umor, supraexploată de personajul Tânase, echivalentul mîscăriciului din teatrul medieval, sau „Eu vreau să rămînă cu noi, chiar dacă e mincinos și hoț, pentru că e... cîștît”).

I. D. Șerban își edemitează ideea tematică care, așa cum am mai spus, ar fi putut oferi un potențial de mare valoare teatrală.

Nu știm dacă Mircea Avram a intenționat efectele parodice, zgometoase; regia lui pare să se fi antrenat cu bunăvoință în această direcție, solicitând cu dinadinsul risul. Și se ride, e adevărat, dar se ride ca la circ. Copiii iubesc circul. Impresia de parodie o emană de fapt însuși jocul actorilor, obligați să-și întinerească ființa cu prea mulți ani: cu toate eforturile machiorilor, pe scenă nu evoluau niște copii naivi sau entuziaști sau purtători de inimi curate ci tăciși și mămici veritabile jucându-se de-a copilăria. S-a comportat natural și cu talent, episodice, Aura Andrișoiu, în rolul Gherghinei. Restul trupei n-a salvat, prin sonoritate, impresia de obosală. Mihai Constaulescu, în rolul primarului, a realizat — un... fiasco, iar Geneveva Preda, fără egal în teatrul radiofonic, de data aceasta, în ipostaza lui Tănase, ne-a

convins că neglijează cucerirea unor inedite registre dramatice din teatrul pentru adulți. Nu intenționăm să afirmăm că textul lui I. D. Șerban își găsea un echivalent scenic superior dacă Mircea Avram apela la pionieri autentici, de talent, din numeroasele cercuri școlare de teatru din Capitală. Teatrul profesionist își are menirea lui.

Eforturile Teatrului „Creangă” de a exprima vârsta mirifică a copiilor sînt handicape încă. În timp ce în provincie, numai la Piatra Neamț, de pildă, scena pentru tineret și copii impune performanțe unanime de care bucurăse anul indiferent la turism este vîduvit, Teatrul „Ion Creangă” își permite luxul să amine elipa „ripei de aur”. Or, pionierii nu vor să cultive ripile cu meri pădureți, ci cu mere de aur. Idealul lor rămîne rîpa de aur.

Paul Tutungiu

Profil în actualitate

Teatrul din Tg. Mureș

Așa cum am nădăjduit cu toții, mutarea în casă nouă înseamnă pentru harnicul și dăruitul colectiv din Tg. Mureș trecerea la o altă etapă de activitate. Între zidurile unui nou și splendid edificiu se instalează un nou și creator mod de a gândi și de a face teatru. Colectivul teatrului din Tg. Mureș și-a aflat în sine puterea de a-și revizui, în mod responsabil, zestrea trecutului, de a renunța la rutină, de a începe cu adevărat o altă viață, în care să poată fi dezvoltate toate valorile dobîndite aici de-a lungul anilor.

LA SECȚIA ROMÂNĂ

După spectacolul *Puterea și Adevărul*, asupra cărui s-a referit pe larg revista noastră*, Gh. Harag montează acum tot cu actorii secției române *Procesul rebelilor de pe „Caine”*, patetica dezbateră despre adevăr și responsabilitate a lui Herman Wouk. O reprezentație bărbătească, cu un timbru grav, de o tulburătoare intensitate. Montarea evidențiază capacitatea ansamblului de a adera la o idee majoră, realizînd o comunicare angajată pasionată cu spectatorii, cu rigoare profesională, cu o gradație sigură, bine marcată. În decorul deosebit de simplu și de sugestiv în măreția sa spectaculară (Romulus Penes), mon-

tarea se bizuie în întregime pe o bună îndrumare a actorilor. Fiecare interpret se străduiește să susțină pe parcursul evoluției emoționale a ideilor un micorecital de virtuozitate. A excelat Ștefan Sileanu (avocatul apărării), jucînd cu farmec, cu inspirate „lovituri” de teatru, date cu un calm imperterabil, cu ușoară tentă ironică și aparentă detașare. Bătos și agresiv, străduindu-se să apară ca un gentleman, ca un om superior și reținut, Ion Fiscuteanu a dezvăluit cu temperamentul său bine cunoscut, cu fine nuanțe, semnele de demență ale locotenentului Queeg. Mihai Gingulescu a descris cu sobrietate adevărul locotenentului Maryk, iar Vasile Vasiliu, Emil Mureșan, Cornel Popescu și Constantin Săsăreanu au fost martori hotărîtori în acest strălucitor proces, fiecare realizînd din cîteva replici un portret viabil.

Paralel se joacă *Un asasin ciudat*, piesă autohtonă de factură polițistă, cu un pronunțat caracter educativ, lansată aici în premieră pe țară. Atît regia (Nicolae Searlat), atît la finisarea mijloacelor expresive, cit și scenografia îngrijită (Gheorghe Szakaes) mărturisesc o muncă elaborată cu talent. Cei doi autori, debutanți în serisul dramatic, Nicolae Ștefănescu și Camil Șerban, și-au propus — într-o acțiune pigmentată cu toate ingredientele specifice genului: crimă, mister, groază — să acuze în numele oamenilor cinstiți și omenoși, pe „asasinul ciudat” al

*) Teatrul nr. 11/73.